

**Pogosto zastavljena vprašanja
(FAQ) deležnikov – prva različica /
Frequently asked questions
(FAQs) of stakeholders – first
version**

Izroček / Deliverable

D4.2

Due month: M12

101147797 — LIFE23-IPC-SI-LIFE4ADAPT

SAMO 1 PLANET
LIFE4ADAPT

Sofinancira
Evropska unija

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE,
PODNEBJE IN ENERGIJO

Osebna izkaznica dokumenta / Document identification

Avtor / Author: (naziv, ime in priimek / scientific title, first and family name) (št. in naziv partnerske organizacije / project beneficiary number and name)	dr. Kim Mezga / Kim Mezga PhD 5. Skupnost občin Slovenije / Association of Municipalities and Towns of Slovenia
Soavtorji / Co-authors: (naziv, ime in priimek / scientific title, first and family name) (št. in naziv partnerske organizacije / project beneficiary number and name)	Ana Plavčak 5. Skupnost občin Slovenije / Association of Municipalities and Towns of Slovenia Marko Tretnjak 5. Skupnost občin Slovenije / Association of Municipalities and Towns of Slovenia Sabina Cepuš 6. ZaVita, svetovanje d.o.o. Matevž Premelč 6. ZaVita, svetovanje d.o.o. Klemen Strmšnik 6. ZaVita, svetovanje d.o.o. Ana Vojnović 6. ZaVita, svetovanje d.o.o.
Datum / Date:	27. 1. 2026
Verzija / Version:	Končna verzija / Final version
Številka in ime delovnega paketa / Work package number and title:	DP4: Krepitev zmogljivosti in operativna podpora za izvajanje ukrepov prilagajanja na podnebne spremembe v regijah in občinah/ WP4: Building capacities and providing operational support for climate change adaptation in regions and municipalities
Številka in ime delovne naloge / Activity number and title:	DN4.2: Krepitev zmogljivosti za prilagajanje na podnebne spremembe na lokalni ravni za lokalne odločevalce in relevantno občinsko osebje/ T4.2: Local level climate adaptation capacity building for local level decision-makers and relevant municipal staff
Glavni upravičenec (po GA) / Lead beneficiary (as per GA)	Beneficiary: 5 – SOS (Skupnost občin Slovenije / Association of Municipalities and Towns of Slovenia);

	Contributing beneficiaries: 6 – ZaVita, svetovanje d.o.o.
Stopnja razširjanja / Dissemination level:	PU (Public)

Zgodovina sprememb dokumenta/ History of changes

Datum / Date	Oseba / Person	Dejanje / Action	Status / Status	Pregled / Circulation
3. 11. 2025	dr. Kim Mezga / Kim Mezga, PhD	Izdelava osnutka / Drafting	Osnutek / Draft	Ana Plavčak
11. 11. 2025	Sabina Cepuš	Dopolnjevanje vsebine poročila / Content of deliverable expanded	Izboljšan in dopolnjen osnutek / Improved and supplemented draft	Ana Vojnović
25. 11. 2025	dr. Kim Mezga / Kim Mezga, PhD	Dopolnjevanje vsebine poročila / Content of deliverable expanded	Izboljšan in dopolnjen osnutek / Improved and supplemented draft	Ana Plavčak
14. 12. 2025	Matevž Premelč	Dopolnjevanje vsebine poročila / Content of deliverable expanded	Izboljšan in dopolnjen osnutek / Improved and supplemented draft	Klemen Strmšnik
30. 12. 2025	dr. Kim Mezga / Kim Mezga, PhD	Izboljšan in dopolnjen osnutek / Improved and supplemented draft	Izboljšan in dopolnjen osnutek / Improved and supplemented draft	Marko Tretnjak
12. 1. 2026	dr. Andreja Pogačar / Andreja Pogačar PhD	Pregled in manjše spremembe dokumenta / Review and minor changes to the document	Končni pregled dokumenta / Final review of the document	dr. Kim Mezga / Kim Mezga, PhD Sabina Cepuš
27. 1. 2026	dr. Kim Mezga / Kim Mezga PhD	Izdelava končne verzije / Creating the final version	Končna verzija / Final version	EU portal dr. Mitja Kaligarič

Summary

Deliverable D4.2 »Frequently asked questions (FAQs) of stakeholders – first version» is the first in a series of seven thematic deliverables under **Task 4.2 (WP4)**, the purpose of which is to provide a systematic, transparent, and user-friendly support tool. The deliverable offers stakeholders targeted information, expert explanations, and practical guidance to enable a better understanding and more effective integration of climate change adaptation aspects into their everyday work.

The deliverable is designed as a **living collection of questions and answers**, which will be progressively expanded throughout the project duration based on identified stakeholder needs and questions, primarily arising from implemented training sessions and workshops. It addresses a wide range of topics related to climate change adaptation and the strengthening of climate resilience, including administrative and operational aspects of implementing measures and projects, as well as issues related to financing and reporting within national and European policy frameworks.

Thanks to its clear structure based on a *question–answer* format, the deliverable represents a practical and easily accessible source of information for **municipalities, regional development agencies, and local energy agencies**. At the same time, it establishes an important foundation for long-term stakeholder support and contributes to strengthening knowledge, capacities, and cooperation in the field of climate change adaptation at the local and regional levels.

The first version of the deliverable is based on a set of questions collected by the project partners through the activities of the **Local Contact Point/Climate Office (LCP)**, events organised within the framework of the **Association of Municipalities of Slovenia**, questions submitted by SOS member municipalities regarding current and relevant legislation, as well as other climate-related events. The responses to the questions collected to date have been prepared by the project partners **Association of Municipalities and Towns of Slovenia, ZaVita d.o.o.**, and **Ministry of the Environment, Climate and Energy (MECE)**.

As this is the first version in the series of deliverables, in which a broader set of stakeholder questions has been systematically compiled and addressed for the first time, the approach to content development may be further refined in future updates. This includes expanding existing answers and, where appropriate, consolidating similar questions to improve clarity and coherence. In this version of the document, the questions are retained in their original wording, as formulated by the stakeholders.

Kazalo / Table of Contents

Osebna izkaznica dokumenta / Document identification	2
Zgodovina sprememb dokumenta/ History of changes	3
Summary	4
Kazalo / Table of Contents	5
1. Uvod.....	6
2. Metodologija	7
3.1 Podnebna odpornost projektov in zakonodajni postopki	8
3.2 Projektna priprava in poročanje	10
3.3 Razpisi in financiranje.....	13
3.4 Organizacijske in kadrovske zmogljivosti na lokalni ravni	15
3.5 Izobraževanja in usposabljanja.....	16
3.6 Politike in vključevanje deležnikov	16
3.7 Vsebinski poudarki in tveganja	18
4. Zaključek	19
5. Priloga	20

1. Uvod

Izroček **D4.2 »Pogosto zastavljena vprašanja (FAQ) deležnikov – prva različica«** predstavlja uvodni dokument v seriji **sedmih vsebinskih izročkov**, pripravljenih v okviru delovne naloge **DN4.2: Krepitev zmogljivosti za prilagajanje na podnebne spremembe na lokalni ravni za lokalne odločevalce in relevantno občinsko osebje**. Namen izročka je vzpostavitev sistematičnega, preglednega in uporabnikom prijaznega podpornega orodja, ki deležnikom v okviru projekta zagotavlja ciljno usmerjene informacije, strokovna pojasnila in praktične usmeritve za učinkovitejše vključevanje vidikov prilagajanja podnebnim spremembam v njihovo vsakodnevno delo. Vsebine izročka se osredotočajo na **področja prilagajanja podnebnim spremembam in krepitev podnebne odpornosti**, ki so neposredno povezane s pristojnostmi občin ter z nalogami regionalnih razvojnih agencij in lokalnih energetske agencij.

Dokument je zasnovan kot **živa zbirka** (ang. *living document*) **vprašanj in odgovorov**, ki se bo v času izvajanja projekta postopno nadgrajevala in vsebinsko širila. V skladu z načrtom izvajanja projekta bo izroček skupno kar **šestkrat posodobljen**, pri čemer bodo posamezne posodobitve temeljile na vprašanjih, zaznanih med **izvedbo usposabljanj, delavnic in drugih aktivnosti projekta**. Na ta način izroček odraža dejanske potrebe, dileme in izzive, s katerimi se soočajo deležniki na lokalni in regionalni ravni, ter omogoča sprotno prilagajanje vsebine razvoju projektnih aktivnosti in zakonodajnega okvira.

Trenutno zbran nabor **21 vprašanj in odgovorov** predstavlja prvi pregled interesov in informacijskih potreb deležnikov. Vprašanja se nanašajo na širok spekter tematskih področij, povezanih s prilagajanjem na podnebne spremembe, in vključujejo tako **administrativne vidike** (npr. postopke, dokumentacijo, zakonodajne zahteve) kot tudi **operativne vidike** izvajanja aktivnosti, povezane s pripravo in izvajanjem ukrepov oz. projektov. Poseben poudarek je namenjen tudi vprašanjem, povezanim z **možnostmi in pogoji pridobivanja finančnih sredstev**, poročanjem ter izpolnjevanjem zahtev nacionalnih in evropskih politik ter programov financiranja.

Izroček bo javno dostopen na spletnih straneh projekta (**Samo1planet**¹ – zavihek Projekti – [LIFE4ADAPT](https://www.samo1planet.si/life4adapt/)) ter na spletnih straneh **Skupnosti občin Slovenije**², zavihek Projekti »[LIFE4ADAPT](https://skupnostobcin.si/)»³ in zavihek »[Za podnebje. Za skupnost](https://skupnostobcin.si/projekti/aktivni-projekti/life4adapt-life-prilagodimo-se-podnebnim-spremembam/)»⁴ (načrtovano do 27. 2. 2026). Zaradi svoje pregledne strukture, ki temelji na konceptu *vprašanje–odgovor*, razdeljenih po 7 tematskih sklopih, izroček predstavlja praktično naravnani in enostavno uporaben vir informacij. Deležnikom omogoča hitro iskanje odgovorov na najpogosteje zastavljena vprašanja, ki so bila oblikovana na podlagi razprav na delavnicah, neposrednih vprašanj udeležencev dogodkov ter izkušenj iz predhodnih usposabljanj.

S tem izročkom projekt postavlja pomemben temelj za dolgoročno podporo lokalnim in regionalnim deležnikom ter prispeva k večji jasnosti, učinkovitosti in kakovosti pri načrtovanju in izvajanju ukrepov prilagajanja podnebnim spremembam. Hkrati izroček predstavlja pomembno orodje za prenos znanja, krepitev zmogljivosti in spodbujanje sodelovanja med različnimi akterji, vključenimi v proces prilagajanja na lokalni ravni.

¹ <https://www.samo1planet.si/life4adapt/>

² <https://skupnostobcin.si/>

³ <https://skupnostobcin.si/projekti/aktivni-projekti/life4adapt-life-prilagodimo-se-podnebnim-spremembam/>

⁴ <https://skupnostobcin.si/category/podnebne-spremembe/>

2. Metodologija

Nabor vključenih vprašanj je oblikovan na podlagi pogosto zastavljenih vprašanj udeležencih iz preteklih dogodkov (delavnic), usposabljanj, strokovnih obiskih in drugih dogodkih, izvedenih v okviru projektne naloge Podnebne pisarne, dogodkov v organizaciji Skupnosti občin Slovenije ter projekta LIFE4ADAPT ter drugih sorodnih dogodkov, ki so naslavljali različne podnebne tematike osredotočene na končne deležnike – predstavnikom občinskih uprav, regionalnih razvojnih agencij (RRA), lokalnih energetske agencij (LEA), lokalnim strokovnjakom ter drugim deležnikom. Med izvedbo omenjenih dogodkov smo vprašanja deležnikov sistematično beležili ter jih dopolnili z odgovori iz relevantnih strokovnih virov in s praktičnimi primeri. Na ta način smo oblikovali kakovostne, uporabne in strokovno utemeljene odgovore, ki bodo z objavo dokumenta na voljo zainteresiranim deležnikom.

Cilj priprave tovrstnega FAQ-dokumenta je **identificirati in zbrati najpogosteje zastavljena vprašanja vezana na tematike podnebnih sprememb in podati jasne, zanesljive in celovite informativne odgovore**, ki bodo v podporo predstavnikom občinskih uprav, regionalnih razvojnih agencij (RRA), lokalnih energetske agencij (LEA), lokalnim strokovnjakom ter drugim deležnikom pri njihovem delu. Odgovori so zasnovani tako, da pomagajo pri premagovanju administrativnih izzivov ter hkrati prispevajo k boljšemu razumevanju nujnosti krepitve podnebne odpornosti lokalnih skupnosti. Prav tako dokument služi kot pripomoček pri pridobivanju ustreznih finančnih sredstev in podpornih mehanizmov na poti k ambicioznemu in učinkovitemu podnebnemu delovanju.

V nadaljevanju poročila obravnavamo **21 vprašanj (Priloga)**, ki so jih zastavili ključni deležniki (predstavniki občin, regionalnih razvojnih agencij in drugi), za katera smo na podlagi razpoložljivih informacij in strokovnega znanja pripravili utemeljene strokovne odgovore. V tej prvi različici poročila vprašanj nismo vsebinsko spreminjali, saj smo želeli ohraniti njihovo izvirno obliko in s tem zagotoviti boljše razumevanje izzivov in potreb s strani spraševalcev.

Vprašanja smo razvrstili v **sedem vsebinskih sklopov** z namenom večje preglednosti in lažje uporabe dokumenta za ciljne skupine (občine, regionalne razvojne agencije in lokalne energetske agencije). Takšna razdelitev omogoča tudi jasno ločevanje med projektnimi, finančnimi, zakonodajnimi in operativnimi vprašanji ter prispeva k bolj strukturirani predstavitvi vsebine.

V nadaljevanju so predstavljeni tematski sklopi, v katere so razvrščena zastavljena vprašanja:

1. Podnebna odpornost projektov in zakonodajni postopki,
2. Projektna priprava in poročanje
3. Razpisi in financiranje
4. Organizacijske in kadrovske zmogljivosti
5. Izobraževanja in usposabljanja
6. Politike in vključevanje deležnikov
7. Vsebinski poudarki in tveganja

Razširjeni odgovori za vprašanja, zastavljena s strani deležnikov se nahajajo v [D4.2_Extended_Annex.pdf](#).

3.1 Podnebna odpornost projektov in zakonodajni postopki

Vprašanje št. 1:

S kakšnimi izzivi se občine najpogosteje srečujejo pri pripravi elaboratov presoje podnebne odpornosti, zlasti glede usklajevanja mnenj, noveliranja projektov in projektne dokumentacije, obsega dela, priprave obsežne dokumentacije, časovne stiske, obravnave projektov po načelu »case-by-case« ter zahtevnejšega prikaza podatkov, pri čemer je treba upoštevati tudi omejene kapacitete manjših občin?

Odgovor na vprašanje št. 1:

Priprava elaboratov presoje podnebne odpornosti je za večino občin nov in interdisciplinaren proces. Ne gre za dodatno birokracijo, temveč za orodje za zmanjševanje tveganj, škode in dolgoročnih stroškov v celotni življenjski dobi projekta, ob upoštevanju že zaznavnih posledic podnebnih sprememb (npr. vročinski valovi, suše, poplave, neurja).

Namen elaboratov podnebne odpornosti je zagotoviti, da so naložbe odporne, zanesljive in stroškovno učinkovite v prihodnjih podnebnih razmerah. Pri tem morajo slediti uveljavljeni metodologiji (npr. [Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb](#)⁵ (MKRR, 2023), ki vključuje identifikacijo relevantnih podnebnih groženj, analizo občutljivosti in izpostavljenosti ter opredelitev ustreznih prilagoditvenih in omilitvenih ukrepov.

Pomembna je povezava med presojo podnebne odpornosti in načelom **DNSH** (ang. "**Do No Significant Harm**" – **da se ne škoduje bistveno**) in **podnebno odpornostjo**. Skladnost z DNSH se dokazuje v ločenem elaboratu in se nanaša na vseh šest okoljskih ciljev EU, medtem ko elaborat podnebne odpornosti izkazuje skladnost projekta z dvema podnebnima ciljema EU (blaženje in prilagajanje podnebnim spremembam). Obseg in poglobljenost obeh presoj morata biti sorazmerna kompleksnosti in vplivom projekta.

Ključno je zgodnje vključevanje presoje podnebne odpornosti že v fazah načrtovanja, saj kasnejše vključevanje pogosto povzroča časovne zamike, dodatne stroške in manj optimalne rešitve. Poseben izziv predstavljajo omejene kadrovske in strokovne zmogljivosti, razpršenost podatkov ter usklajevanje med deležniki. Posebno pozornost je treba nameniti tudi smiselni uporabi na naravi temelječih rešitev (NbS) in dokazovanju skladnosti z načelom DNSH, zlasti v razmerah kratkih razpisnih rokov.

Posebno pozornost je treba nameniti smiselni uporabi na naravi temelječih rešitev (NbS), pri katerih občinam pogosto primanjkuje izkušenj za presojo njihove učinkovitosti in koristi za ekosisteme. Pri tem naj se kot referenca uporablja [IUCN Global Standard for NbS](#)⁶.

Vprašanje št. 2:

Kako zagotoviti kakovostno pripravo dokumentov, ki bodo podpirali podnebno odpornost, kadar obstoječi dokumenti niso bili pripravljani z vidika podnebne odpornosti in se postopki že sedaj izvajajo počasi?

Odgovor na vprašanje št. 2:

Podnebna odpornost naj se v praksi obravnava kot nadgradnja obstoječih postopkov in dokumentacije, ne kot ločena ali dodatna zahteva. Pri tem je smiselno najprej prepoznati dokumente in projekte z največjim vplivom na prostor, naložbe in upravljanje, pri katerih ima vključevanje podnebnih vidikov tudi največji učinek.

Podnebne vidike je priporočljivo vključevati postopno, zlasti ob novelacijah ali v novih fazah priprave dokumentov, in sicer z identifikacijo relevantnih podnebnih tveganj, presojo ranljivosti ter opredelitvijo prilagoditvenih ukrepov. Tak pristop omogoča izboljševanje kakovosti dokumentov brez ponovnega odpiranja že zaključenih postopkov.

⁵

https://evropskasredstva.si/app/uploads/2023/09/Smernice_za_krepitev_podnebne_odpornosti_verzija_1_7_9_2023.pdf

⁶ <https://iucn.org/our-work/topic/iucn-global-standard-nature-based-solutions>

Pri tem je ključno načelo sorazmernosti, saj se mora obseg obravnave prilagajati velikosti, naravi in vplivom posameznega projekta (pristop »case-by-case«). Uporaba kakovostnih in preverjenih podatkovnih podlag ter enotnih referenčnih okvirov je pri tem bistvena, ob hkratnem zavedanju omejitev obstoječih kart in evidenc.

Pomembno vlogo ima tudi zgodnje vključevanje podnebnih vidikov v planski/projektalni proces, saj se s tem zmanjšajo časovni zamiki in potreba po kasnejših dopolnitvah. Kakovostna priprava dokumentov temelji na sodelovanju med pripravljavci, projektanti in naročniki ter na uporabi skupnih smernic. Dodatno podporo pri razumevanju metodologij in zahtev zagotavljajo usposabljanja v okviru Podnebne pisarne in projekta LIFE4ADAPT, kar dolgoročno omogoča prehod od reaktivnega k preventivnemu upravljanju podnebnih tveganj.

Vprašanje št. 3:

Kako se bo preverjala podnebna odpornost v sklopu gradbeno-prostorske zakonodaje (pridobivanje mnenj, izdaja gradbenih dovoljenj)?

Odgovor na vprašanje št. 3:

Trenutno v Sloveniji ni enotnega postopka, po katerem bi se podnebna odpornost kot samostojen sklop sistematično preverjala neposredno v postopkih izdaje gradbenega dovoljenja. Podnebni vidiki se v gradbeno-prostorskih postopkih obravnavajo predvsem posredno, prek že obstoječih mehanizmov, kot so skladnost s prostorskimi akti, pogoji in mnenja nosilcev urejanja prostora ter postopki CPVO/PVO, kadar so zanje izpolnjeni pogoji. To pomeni, da se pri izdaji gradbenega dovoljenja podnebna odpornost praviloma ne obravnava kot nov, dodatni korak, temveč se posamezni elementi odpornosti preverjajo skozi obstoječe zahteve.

V praksi je najbolj sistematično in formalizirano preverjanje podnebne odpornosti trenutno povezano z odobritvijo financiranja projektov iz EU virov (npr. kohezija 2021–2027). Pri tem sta pogosto obvezna podnebno preverjanje (climate proofing) in preverjanje skladnosti z načelom DNSH v skladu z veljavnimi smernicami [Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb](#) (MKRR, 2023) in [Smernice organa upravljanja za uporabo načela, da se ne škoduje bistveno pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji](#) (MKRR, 2024)

Zato občine novo zahtevo po obravnavi podnebne odpornosti najpogosteje občutijo pri pripravi projektne dokumentacije za razpise, ne pa nujno pri sami izdaji gradbenega dovoljenja. V prihodnje je pričakovati postopno vključevanje obravnave podnebne odpornosti v redne postopke, kar pa bo zahtevalo podzakonske akte, standarde ali jasnejša navodila.

Vprašanje št. 4:

Kako zagotoviti podnebno odpornost stanovanjskih objektov?

Odgovor na vprašanje št. 4:

Krepitev podnebne odpornosti stanovanjskih objektov je ključna za varnost prebivalcev in dolgoročno trajnost naselij, saj podnebne spremembe povečujejo izpostavljenost objektov ekstremnim vremenskim dogodkom (padavine, vročina, neurja, plazovi). [Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb](#) (MKRR, 2023) poudarjajo, da mora biti prav ocena tveganj osnova za izbiro ustreznih ukrepov.

Najbolj učinkovit ukrep je izogibanje umeščanju objektov na poplavno in plazovno ogrožena območja. Kadar to ni mogoče, morajo biti protipoplavni in drugi zaščitni ukrepi zasnovani celostno in ne smejo povečevati tveganj drugod ter z uporabo na naravi temelječih rešitev (NbS).

Na nestabilnih območjih so ključni ustrezne geomehanske presoje ter upravljanje meteornih voda z zadrževanjem in ponikanjem na parceli.

Zmanjševanje vročinskih obremenitev vključuje uporabo senčenja, zelenih površin ter ustreznih materialov, pri čemer mora konstrukcija upoštevati pričakovane prihodnje ekstreme.

[Smernice za prilagajanje \(IZV, 2025\)](#) priporočajo projektiranje z upoštevanjem pričakovanih podnebnih razmer za naslednjih 50 let.

V obalnih območjih je treba upoštevati tudi dvig morske gladine in obalno poplavno nevarnost.

Vprašanje št. 5:

Kako lahko prenove objektov izvajamo na način, da so podnebno prijazne, na primer pri prenovi gasilskih domov v večfunkcionalne in podnebno odporne objekte?

Odgovor na vprašanje št. 5:

Podnebno prijazna prenova objektov presega zgolj energetske sanacije in pomeni celovit pristop, s katerim se stavba prilagodi sedanjim in prihodnjim podnebnim razmeram ter izboljša njena funkcionalnost, varnost in uporabnost. Pri gasilskih domovih je to še posebej pomembno, saj so ključni za odziv ob izrednih dogodkih in pomembno središče lokalne skupnosti.

Izhodišče prenove je razumevanje podnebnih tveganj na lokaciji (poplave, ekstremne padavine, vročina, neurja, veter, požarna ogroženost). Ukrepi morajo temeljiti na teh tveganjih, saj njihovo zgodnje upoštevanje zmanjšuje potrebo po kasnejših dragih prilagoditvah.

Ključni so ukrepi za odpornost na vročino in ekstreme, kot so senčenje, pasivno hlajenje, učinkovito prezračevanje, toplotno stabilna ovojnica ter uporaba trajnih in vremensko odpornih materialov. Pomemben sklop predstavlja tudi upravljanje z vodo, zlasti zadrževanje in ponovna raba meteorne vode za zmanjševanje poplavnih tveganj in podporo intervencijam.

Pomemben vidik prenove je večfunkcionalnost objekta, ki lahko poleg operativne vloge služi tudi usposabljanju, srečanjem ali kot začasno zatočišče ob izrednih dogodkih, s čimer se krepi družbena odpornost. Energetska in operativna samooskrba z uporabo obnovljivih virov in hranilnikov dodatno povečuje zanesljivost delovanja ob motnjah v oskrbi.

Prenova mora upoštevati tudi načelo DNSH, z odgovorno izbiro materialov, omejevanjem vplivov gradnje in trajnostnim upravljanjem objekta. Podnebno prijazna prenova praviloma ne pomeni višjih stroškov, temveč boljše zasnovo, ki ob zgodnjem vključevanju podnebnih vidikov zagotavlja večjo dolgoročno odpornost in nižje stroške uporabe.

3.2 Projektna priprava in poročanje

Vprašanje št. 6:

Kako napisati projekt, ki bo vseboval elemente krepitve podnebne odpornosti?

Odgovor na vprašanje št. 6:

Projekt, ki vključuje podnebno odpornost, ni nujno bolj zapleten, mora pa biti zasnovan tako, da so podnebni vidiki sestavni del projekta od začetka in ne dodatek ob koncu prijave.

Projekt mora izhajati iz lokalnih podnebnih tveganj, ki jih je treba prepoznati na podlagi razpoložljivih podatkov in lokalnih izkušenj ter jih obravnavati konkretno in prostorsko utemeljeno.

Projekt mora jasno povezati prepoznana tveganja z izbranimi rešitvami ter pokazati, kako ukrepi zagotavljajo delovanje projekta tudi v prihodnjih podnebnih razmerah.

Ukrepi podnebne odpornosti morajo biti jasno vgrajeni v projektno zasnovo in dokumentacijo, sorazmerni obsegu projekta ter tehnično izvedljivi; kjer je smiselno, tudi v obliki na naravi temelječih rešitev (NbS).

Projekt mora biti skladen z razpisnimi zahtevami in relevantnimi smernicami, zlasti s [Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb](#) (MKRR, 2023) in [Smernice organa](#)

[upravljanja za uporabo načela, da se ne škoduje bistveno pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji](#) (MKRR, 2024). Uporaba tehničnih meril po EU Taksonomiji praviloma ni obvezna, lahko prispeva h kakovostnejši zasnovi projekta. Pomembna je tudi dokazljivost, tj. jasna sled od načrtovanja do izvedbe, z opredelitvijo, kje so ukrepi vključeni in kako se njihovo izvajanje preverja. Projektna komunikacija mora jasno izpostaviti koristi za uporabnike in skupnost, kot so večja varnost, manj škode in nižji dolgoročni stroški.

Na kratko: podnebno odporen projekt izhaja iz lokalnih tveganj, jih sistematično poveže z ukrepi, jih vgradi v zasnovo ter omogoča preverljivo in dolgoročno učinkovito izvedbo.

Vprašanje št. 7:

Kdaj vedeti, ali pri prijavi dotičnega projekta dosegamo okoljske cilje?

Odgovor na vprašanje št. 7:

Pri prijavi projekta je pomembno ločiti dve ravni:

(1) skladnost z načelom DNSH, ki je pri številnih razpisih obvezna, in
 (2) prispevek k okoljskim ciljem (npr. blaženju ali prilagajanju), ki je lahko dodatna prednost, v kohezijski politiki pa praviloma ni zahtevan kot »bistveni prispevek« po taksonomiji. Projekt je na dobri poti, ko je jasno razvidno, kako obravnava okoljske cilje in s katerimi dokazili. Najprej je treba preveriti skladnost z načelom DNSH glede šestih okoljskih ciljev EU. Projekt je ustrezen, če ne povzroča poslabšanja (npr. stanja voda, onesnaževanja, izgube habitatov) in če so ob prepoznanih tveganjih predvideni ustrezni omilitveni ukrepi.

V drugem koraku je smiselno preveriti, ali projekt poleg »ne škodovanja« tudi prispeva k okoljskim ciljem, npr. z zmanjšanjem poplavnine ali vročinske ranljivosti, emisij, izboljšanim upravljanjem voda, več zelenimi površinami ali krožno rabo virov. Učinke je treba opisati konkretno in jih po možnosti podpreti z jasnimi kazalniki ali dokazili.

Pri zahtevnejših projektih je koristno uporabiti EU taksonomijo kot referenčni okvir, čeprav formalno ni obvezna. Njena tehnična merila lahko pomagajo pri kakovostnejši zasnovi in utemeljitvi projekta.

Če obstajajo dileme, je priporočljivo sodelovanje s strokovnjaki, za metodološka vprašanja in razlago razpisnih pričakovanj pa tudi s Podnebno pisarno in podporo v okviru projekta LIFE4ADAPT.

Vprašanje št. 8:

Kako se izpolnijo obrazci za razpise?

Odgovor na vprašanje št. 8:

Izpolnjevanje razpisnih obrazcev ni zgolj administrativna naloga, temveč ključen del uspešne prijave. Obrazci so glavni vir informacij za ocenjevalce, zato morajo slediti isti logiki kot projektna zasnova, ne pa biti izpolnjeni ločeno od nje.

Prvi korak je natančno branje obrazcev skupaj z razpisno dokumentacijo. Pred izpolnjevanjem je treba prepoznati vsebinsko ključne dele (npr. opis projekta, tveganja, trajnost, podnebna odpornost, DNSH) ter preveriti dodatna pojasnila in Q&A, ki pogosto razjasnijo pričakovanja ocenjevalcev.

Drugi korak je doslednost. Podatki in opisi v obrazcih morajo biti medsebojno skladni in usklajeni s prilogami. Če so v enem delu omenjena podnebna tveganja, morajo biti ta logično povezana z opisanimi ukrepi v drugih delih obrazca.

Tretji korak je konkretnost. Namesto splošnih opisov je treba navajati konkretna tveganja, pojasniti njihovo relevantnost za projekt in lokacijo ter opisati konkretne ukrepe. Tudi pri tabelah in matrikah (npr. climate proofing, DNSH) so kratki, jasni in projektno specifični odgovori praviloma najbolj učinkoviti.

Četrti korak je razumevanje namena vprašanj. Čeprav se nekatera vprašanja vsebinsko prekrivajo, vsako preverja drug vidik projekta. Pomaga razmisliti, kaj želi ocenjevalec s

posameznim vprašanjem preveriti, s čimer se izognemo ponavljanju in odgovore smiselno nadgradimo.

Peti korak je dokazljivost. V obrazce je smiselno vključiti le navedbe, ki jih je mogoče podpreti s prilogami ali kasnejšo izvedbo, s čimer se zmanjšajo potrebe po dopolnitvah in tveganja pri nadzoru.

Če obstajajo nejasnosti, je priporočljivo poiskati podporo. Podnebna pisarna in projekt LIFE4ADAPT nudita usmeritve glede podnebne odpornosti in DNSH, pri tehnično zahtevnih vsebinah pa je smiselno sodelovanje s strokovnjaki.

Na kratko: uspešno izpolnjeni obrazci so jasni, dosledni, projektno specifični in tesno povezani z dejansko zasnovo projekta.

Vprašanje št. 9:

Kaj natančno pomeni pojem »zeleno« ter kako je opredeljeno načelo »da se ne škoduje bistveno« (DNSH)? Kako naj se pravilno izpolni matrika za »zeleno proračunsko označevanje«?

Odgovor na vprašanje št. 9:

Pojem »zeleno« v kontekstu občinskih projektov in evropskega financiranja izhaja iz [Zelenega dogovora EU](#), [Uredbe o taksonomiji](#)⁷ in [DNSH smernic](#), ki skupaj določajo okvir za trajnostno načrtovanje. Zeleni dogovor EU predstavlja strateški okvir za prehod v okoljsko trajnostni razvoj. Uredba o taksonomiji določa merila za opredelitev okoljsko trajnostnih dejavnosti, pri čemer se v okviru občinskih projektov uporablja predvsem kot referenčni okvir. Tehnična merila iz delegiranih aktov so obvezna predvsem za finančni sektor, za občinske projekte pa praviloma niso neposredno zavezujoča. V okviru kohezijske politike sta za občinske projekte obvezna skladnost z načelom DNSH in zagotovitev podnebne odpornosti.

Skladnost z DNSH se dokazuje z elaboratom ali izpolnitvijo DNSH matrike, v kateri se opredelijo vplivi, tveganja in omilitveni ukrepi v skladu s [Smernicami organa upravljanja za uporabo načela, da se ne škoduje bistveno pri izvajanju Programa evropske kohezijske politike v obdobju 2021–2027 v Sloveniji](#) (MKRR, 2024)⁸.

Pri zasnovi projektov je priporočljivo vključevati zelene ukrepe in na naravi temelječe rešitve (NbS), ki prispevajo k več okoljskim ciljem hkrati. Za zagotavljanje kakovosti in preprečevanje »greenwashing«-a je priporočljiva uporaba IUCN Global Standarda.

Vprašanje št. 10:

Kakšna so pričakovanja ministrstva oz. Evropske unije glede poročanja o podnebni odpornosti?

Odgovor na vprašanje št. 10:

Pri poročanju o podnebni odpornosti ni enotnega standardiziranega sistema, ki bi veljal za vse projekte. Obseg in način poročanja sta odvisna od vira financiranja in konkretnih razpisnih zahtev. [Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb \(2023\)](#) dajejo predvsem metodološki okvir zagotavljanja metodološki okvir, ne pa enotnega obrazca poročanja.

Pri sofinanciranih projektih se praviloma pričakuje zagotovljena sledljivost, tj. da je jasno razvidno, katera podnebna tveganja so bila relevantna, kateri ukrepi so bili predvideni ter ali so bili vključeni v projektno dokumentacijo in izvedeni. Za občine je najbolj praktično, da že v fazi priprave projekta opredelijo kratek okvir dokazovanja podnebne odpornosti, povezan

⁷ Uredba (EU) 2019/2088

⁸ https://evropskasredstva.si/app/uploads/2024/07/Smernice_DNSH_junij2024_verzija2_0.pdf

s posameznimi ukrepi. Kot dokazila se praviloma uporabljajo projektna in tehnična dokumentacija, zapisniki pregledov ter dokazila o izvedbi in upravljanju ukrepov.

Cilj poročanja ni obseg dokumentacije, temveč jasno dokazilo, da so bili ukrepi ustrezno načrtovani, izvedeni in vzdrževani. Takšen pristop zmanjšuje tveganje poznejših dopolnitev in poenostavlja preverjanje v kasnejših fazah projekta.

3.3 Razpisi in financiranje

Vprašanje št. 11:

Kdaj in na kakšen način bodo objavljeni razpisi za črpanje sredstev iz aktualnega Podnebnega sklada, glede na to, da je Skupnost občin Slovenije maja 2025 v okviru dveh delavnic »Sooblikujmo Podnebni sklad po meri občin« zbrala in na Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE) posredovala predloge občin za sofinanciranje ukrepov na osmih vsebinskih področjih Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe 2025–2028?

Odgovor na vprašanje št. 11:

V okviru Programa porabe sredstev **Podnebnega sklada za leta 2025-2028** ([Odlok o Programu porabe sredstev Podnebnega sklada za leta 2025–2028](#) (PISRS)) odo občine lahko kandidirale na javnih pozivih in razpisih za različne ukrepe. V nadaljevanju je podan pregled ključnih področij in nosilcev razpisov, medtem ko so podrobne časovnice in finančni okviri opredeljeni v samem programu in razpisni dokumentaciji.

V okviru ukrepa 1.1 Javne stavbe je odprt JP 123SUB-sNESLS25 za skoraj ničenergijske stavbe v višini 10 mio EUR, so predvideni javni pozivi za skoraj ničenergijske stavbe, vključno z novimi naložbami v obdobju 2025–2026.

Na področju trajnostne mobilnosti so predvideni razpisi za umirjanje prometa (v letu 2026, okvirno 2,5 mio EUR), izvajanje ukrepov trajnostne mobilnosti (v letu 2025, 32 mio EUR) ter dodatna sredstva za nadaljevanje že objavljenih razpisov.

Načrtovani so tudi razpisi za brezemisijška vozila in pripadajočo infrastrukturo, namenjeni občinam in povezanim javnim službam (v letu 2026, 6,7 mio EUR).

Za javni potniški promet so na voljo razpisi za sofinanciranje vozil za prevoz potnikov in šolarjev (v letu 2026, 45 mio EUR).

Predvideni so tudi razpisi za t. i. mehke ukrepe trajnostne mobilnosti, kot so sofinanciranje Evropskega tedna mobilnosti, priprava parkirnih politik, OPPN ob vozliščih JPP ter izvajanje ukrepov iz mobilnostnih načrtov.

Na področju prilagajanja podnebnim spremembam je v letu 2026 (4,5 mio EUR) predviden poseben javni razpis za sofinanciranje ukrepov v regijah in občinah.

Vprašanje št. 12:

Kje pridobiti povratne informacije o tem, ali bo ukrep, ki smo ga izpolnili na prijavnem vzorcu, financiran iz Podnebnega sklada?

Odgovor na vprašanje št. 12:

Pridobivanje pravočasnih informacij o možnostih financiranja iz Podnebnega sklada je ključno za uspešno pripravo in prijavo projektov. Ker se prioritete sklada prilagajajo nacionalnim politikam in EU smernicam, morajo občine projekte umeščati v aktualni strateški okvir. Osrednji vir informacij so objave [Ministrstva za okolje, podnebje in energijo \(MOPE\)](#), ki objavlja razpisno dokumentacijo, roke in merila.

Za občine je posebej pomembno, da so usmeritve glede prihajajočih razpisov znane dovolj zgodaj, saj to omogoča kakovostno pripravo projektov, zagotovitev lastnih sredstev ter usklajevanje z regionalnimi razvojnimi programi. Tako pripravljene projekti (»ready to go«) zmanjšujejo tveganja za financiranje.

Pomemben vir informacij je tudi portal [EUSkladi](#), ki združuje podatke o nacionalnih in kohezijsko financiranih razpisih, vključno s pojasnili, Q&A in spremembami pogojev, zlasti glede zahtev DNSH in podnebne odpornosti.

Dodatne povratne informacije občine pridobijo prek [Skupnosti občin Slovenije \(SOS\)](#), ki organizira sestanke, seminarje in delavnice z ministrstvi, ter prek regionalnih razvojnih agencij (RRA), ki pomagajo pri usmerjanju k ustreznim razpisom in pri pripravi projektnih vsebin ter DNSH dokumentacije.

Podporo nudita tudi [Podnebne pisarne](#) in projekt [LIFE4ADAPT](#), ki v okviru usposabljanj pomagata pri razlagi metodologije DNSH, podnebne odpornosti in naravi temelječih rešitev, zlasti kadar obstajajo dvomi o ustreznosti projektne dokumentacije.

Vprašanje št. 13:

Kako lahko učinkovito podpremo lokalne skupnosti pri prepoznavanju finančnih priložnosti za izvajanje ukrepov prilagajanja?

Odgovor na vprašanje št. 13:

Za občine je ključno, da so usmeritve glede razpisov znane dovolj zgodaj, saj to omogoča kakovostno in pravočasno pripravo projektov (DNSH, PZI, PGD, umeščanje v prostor), zagotovitev financiranja ter usklajevanje z regionalnimi programi. Pravočasno pripravljeni projekti (»ready-to-go«) zmanjšujejo tveganja za financiranje, učinkovita podpora pa temelji na preglednih informacijah, organizirani podpora in prenosu dobrih praks.

Pomembno je, da občine vzpostavijo **centralni nabor preverjenih virov** za spremljanje razpisov. Ključni so portal [EU-skladi](#) za kohezijsko politiko, [EU Funding & Tenders Portal](#) za programe EU (LIFE, Interreg, Horizon Europe), [Climate-ADAPT](#) za prilagajanje ter [Eko sklad](#) za nacionalne spodbude.

Naslednji korak je prehod od »lovjenja razpisov« k portfelju projektov. Občine, ki imajo vnaprej pripravljen nabor projektnih idej (po temah, z osnovnimi podatki in stopnjo pripravljenosti), se lahko na razpise odzovejo hitreje in bolj ciljno.

Pomemben element je ciljano usposabljanje občinskih ekip, osredotočeno na pripravo prijav in dokazovanje podnebne odpornosti (tveganja–ukrepi–dokazila), ter pravočasno vključevanje strokovnjakov. Pri tem pomembno podpora nudita Podnebna pisarna in projekt LIFE4ADAPT.

Ključno vlogo ima tudi regionalna podpora (RRA), ki lahko pomaga pri spremljanju razpisov, razlagi meril, povezovanju občin in pripravi skupnih projektov, zlasti za manjše občine.

Nazadnje je pomembno učenje iz dobrih praks. LIFE4ADAPT in Podnebna pisarna prispevata k prepoznavanju, prenosu in sistematičnemu zbiranju primerov dobrih praks, kar občinam olajša uporabo preverjenih rešitev v lastnem okolju.

Najbolj učinkovit model podpore je torej: preverjeni viri → portfelj projektov → ciljano usposabljanje → regionalna podpora → uporaba dobrih praks. Tak pristop omogoča bolj načrtno in manj naključno izkoriščanje finančnih priložnosti.

Vprašanje št. 14:

Zakaj ni mogoče zagotoviti povračila škode, ki je zaradi neurij in toče nastala na strehi osnovne šole, iz sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč?

Odgovor na vprašanje št. 14:

Financiranje škode zaradi ekstremnih vremenskih dogodkov je v Sloveniji urejeno z [Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami](#)⁹ in [Uredbo o metodologiji za ocenjevanje škode](#)¹⁰, pri čemer je povračilo mogoče le, če je dogodek formalno razglašen

⁹ <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO364>

¹⁰ <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=URED2969>

kot naravna nesreča. Toča, nevihte in lokalna neurja praviloma niso samodejno razglašeni kot naravne nesreče, zato škoda iz teh dogodkov ni upravičena do državnega povračila.. Takšni dogodki se obravnavajo kot poslovno ali občinsko tveganje in se večinoma krijejo prek zavarovalnih polic. Javni objekti, vključno s šolami, morajo imeti ustrezna zavarovanja za škodo zaradi toče, vetra in drugih nevarnosti. Zaradi vse pogostejših ekstremnih vremenskih pojavov obstoječi pravni okvir vse slabše sledi dejanski pojavnosti tveganj. EU smernice, zlasti DNSH in smernice podnebne odpornosti, poudarjajo odgovornost lastnikov javnih objektov za upravljanje podnebnih tveganj, kar vključuje odporno projektiranje (npr. strešna kritina odporna na točo), redno vzdrževanje, zavarovalne mehanizme in sistem upravljanja tveganj in kriznega odziva.

[Smernice za krepitev podnebne odpornosti naložb](#) (MKRR, 2023) zahtevajo, da se pri načrtovanju javne infrastrukture oceni ranljivost na ekstremne padavine, veter, točo, vročino in druge podnebne vplive, kar pomeni obveznost podnebne preverjanja pri novogradnjah in prenovah.

Čeprav nekatere države EU že prilagajajo zakonodajo novim podnebnim tveganjem, toča v Sloveniji za zdaj ni opredeljena kot naravna nesreča. Ključna zaščita občin zato ostajata ustrezno zavarovanje in odporno projektiranje v skladu s [Smernicami za krepitev podnebne odpornosti naložb](#) (MKRR, 2023) in [Smernicami za projektiranje objektov, prilagojenih na podnebne spremembe \(splošni del\)](#) (IZS, 2025).

3.4 Organizacijske in kadrovske zmogljivosti na lokalni ravni

Vprašanje št. 15:

Kako zagotoviti operativno izvajanje podnebnih tem na občini, kadar nihče od zaposlenih ni formalno pristojen za podnebne tematike?

Odgovor na vprašanje št. 15:

Prilagajanje na podnebne spremembe je prečna tema, ki zadeva več oddelkov občinske uprave, zato je za učinkovito izvajanje ključna jasna podpora vodstva in sistematično vključevanje podnebnih vidikov v redne delovne procese, zlasti pri presoji podnebne odpornosti in skladnosti z načelom DNSH.

Učinkovita rešitev je imenovanje neformalne kontaktne osebe oziroma podnebnega koordinatorja s povezovalno vlogo, ki spremlja razpise in smernice, opozarja na podnebne zahteve pri projektih ter sodeluje z zunanjimi podpornimi institucijami. Pomembna je podpora vodstva, ne pa nujno nova zaposlitev ali dodatna pooblastila.

Smiselna je tudi vzpostavitev medoddelčne delovne skupine, ki se aktivira ob večjih projektih ali razpisih in omogoča celostno obravnavo podnebnih vidikov, zlasti v manjših občinah.

Operativnost se poveča z vključevanjem podnebnih preverjanj v obstoječe postopke (projektne naloge, investicijska dokumentacija, kontrolni sezname), s čimer osnovne presoje postanejo del rutine brez dodatnega administrativnega bremena.

Zaradi pomanjkanja specializiranih znanj je pomembna uporaba zunanje strokovne podpore ter osnovno usposabljanje zaposlenih za razumevanje podnebnih tveganj, prilagajanja in DNSH.

Prilagajanje ne pomeni nujno več dela ali zaposlitev, temveč spremembo pristopa k pravočasnemu in sistematičnemu upravljanju podnebnih tveganj, ki dolgoročno zmanjšuje stroške ter povečuje odpornost in varnost lokalne skupnosti.

Vprašanje št. 16:

Kako nameravamo v prihodnje zagotavljati zadostno število operativnih gasilcev, glede na to, da so večinoma prostovoljci in se njihova starostna struktura postopoma zvišuje?

Odgovor na vprašanje št. 16:

Podnebne spremembe in pogostejši ekstremni dogodki povečujejo obseg in zahtevnost posredovanj, zato bo dolgoročno ohranjanje zadostnega števila operativnih gasilcev vse pomembnejše. Ker sistem temelji predvsem na prostovoljstvu in se starostna struktura gasilcev zvišuje, je nujno okrepiti ukrepe za motivacijo in zadržanje operativnih članov.

Občine lahko z razmeroma preprostimi ukrepi izboljšajo pogoje za sodelovanje, zlasti s stabilnim financiranjem in povračili stroškov, sistematično podporo prostovoljstvu ter sodelovanjem z lokalnimi delodajalci za omogočanje udeležbe na intervencijah in usposabljanjih tudi v delovnem času. Poudarek naj bo na krepitvi in poenostavitvi obstoječih podpornih mehanizmov.

Pomembno je tudi vključevanje gasilcev v občinske procese upravljanja tveganj, saj je njihovo terensko znanje dragoceno pri določanju prioritet, pripravi scenarijev in ozaveščanju prebivalcev. Pri načrtovanju delovanja je smiselno izhajati iz državnih ocen tveganja za nesreče in hkrati upoštevati dolgoročno povečevanje tveganj zaradi podnebnih sprememb. Pri zagotavljanju operativnih kapacitet je treba upoštevati tudi širši družbeni kontekst. Zmanjševanje interesa za prostovoljstvo, zlasti med mladimi, zahteva krepitev pripadnosti in skupnosti, pri čemer je gasilstvo smiselno predstavljati kot prostor za pridobivanje veščin, odgovornosti in timskega dela.

Občine lahko to podprejo z vključevanjem šol in društev, lokalnimi dogodki, mentorstvom ter sodobnimi oblikami vključevanja mladih, kar poleg krepitve gasilskih vrst prispeva tudi k večji družbeni odpornosti in solidarnosti.

3.5 Izobraževanja in usposabljanja

Vprašanje št. 17:

Kdaj in v kakšnem obsegu bodo organizirana kakšna izobraževanja na temo DNSH?

Odgovor na vprašanje št. 17:

Izobraževanja o načelu DNSH so za občine pomembna, ker je DNSH pogosto obvezen del razpisnih prijav, zlasti pri evropskih in podnebno usmerjenih virih. DNSH ni le izpolnjevanje obrazca, temveč zahteva razumevanje šestih okoljskih ciljev EU ter sposobnost prepoznavanja in obvladovanja vplivov projektov z ustreznimi ukrepi in dokazili. Ker se zahteve med razpisi razlikujejo in se praksa še razvija, se usposabljanja običajno izvajajo postopno in v povezavi z aktualnimi razpisi.

Osnovna izobraževanja (temeljni pojmi, razlaga zahtev, struktura DNSH matrike in dokazil) bo zagotavljala Podnebna pisarna, nadgradnja – zlasti pri zahtevnejših primerih ter povezovanju DNSH s podnebno odpornostjo – pa bo potekala v okviru LIFE4ADAPT. To je pomembno, saj se DNSH v praksi vse pogosteje obravnava skupaj s podnebno odpornostjo. Izobraževanja bodo potekala tudi prek drugih institucij: ministrstva ob objavah razpisov, RRA z usmerjenimi usposabljanji in praktično podporo, SOS s tematskimi dogodki ter strokovna združenja z bolj tehničnimi vsebinami.

Časovno se usposabljanja praviloma okrepijo pred objavami in v času odprtih razpisov. Občinam se zato priporoča spremljanje obvestil Podnebne pisarne ter vključevanje v komunikacijske kanale RRA in SOS, kjer so informacije o terminih in vsebinah najhitreje dostopne.

3.6 Politike in vključevanje deležnikov

Vprašanje št. 18:

Kaj prinaša (katere obveznosti) Podnebni zakon za občine?

Odgovor na vprašanje št. 18:

Podnebni zakon (PoZ) v Sloveniji vzpostavlja predvsem nacionalni okvir (strategije, načrte, spremljanje) za blaženje in prilagajanje, zato večina obveznosti ni zasnovana kot "nova univerzalna administrativna obveznost občin", temveč kot okvir, ki se bo v praksi

najbolj poznal skozi regionalno načrtovanje prilagajanja in skozi pogoje za financiranje ter izvajanje projektov.

Najbolj neposredna novost za lokalno raven je, da zakon določa pripravo **regionalnih akcijskih načrtov prilagajanja podnebnim spremembam** za vsako razvojno regijo. Akcijski načrt mora vsebovati oceno ranljivosti in tveganj regije, ukrepe, nosilce, roke, pričakovane učinke ter oceno potrebnih sredstev, posodablja pa se najmanj na pet let; regije z mestnimi občinami morajo ukrepe v posebnem poglavju obravnavati tudi ločeno za vsako mestno občino. Vloga občin je tu predvsem v sodelovanju pri pripravi in usklajevanju ukrepov (ker gre za ukrepe, ki se pogosto izvajajo prav na lokalni ravni) ter v javnem objavljanju sprejetega akcijskega načrta na spletnih straneh občin v razvojni regiji.

Zakon poleg tega vsebuje določbo, da lahko ministrstvo pri občinskih projektih blaženja ali prilagajanja, ki jih sofinancira država, od občine zahteva, da se posvetuje z nevladnimi organizacijami v javnem interesu na področju podnebnih sprememb in rezultate posvetovanja posreduje ministrstvu. To ni splošna obveznost za vse projekte, ampak možnost zahteve v specifičnih primerih (državno sofinanciranje).

Pomembno je tudi, da Podnebni zakon na sistemski ravni predvideva podporne dejavnosti države (npr. podpora lokalnim skupnostim pri pripravi ukrepov, ozaveščanje in izobraževanje), kar pomeni, da se bodo orodja in podlage za občine postopoma krepile – zlasti skozi izvajanje strategije prilagajanja in regionalnih akcijskih načrtov.

V praksi se bodo občine z "obveznostmi" najpogosteje srečevale takrat, ko bodo pripravljale in izvajale projekte, povezane s prilagajanjem (npr. voda, poplave, vročina v naseljih, odpornost javnih objektov), saj bodo regionalni načrti in razpisni pogoji vse pogosteje zahtevali, da je projekt vsebinsko usklajen z ukrepi in ocenami tveganj na ravni regije.

Vprašanje št. 19:

Kaj prinaša občini/regiji vključitev v »Misijo prilagajanja na podnebne spremembe« in kakšni so pogoji za vključitev?

Odgovor an vprašanje št. 19:

EU Misija za prilagajanje na podnebne spremembe (ang. [EU Mission on Adaptation to Climate Change](#)) je prostovoljna pobuda Evropske komisije, ki podpira regije in občine pri krepitvi odpornosti do leta 2030. Pridružitve pomeni podpis **Misijske listine** (ang. *Mission Charter*) in vključitev v **misijsko skupnost**, vendar je to vezano na časovno omejene pozive. Trenutno je poziv za podpis listine (in status *Friend of the Mission*) zaprt; prihodnje priložnosti bodo objavljene prek [MIP4Adapt](#).

Ko so bili pozivi odprti, je postopek vključeval izpolnitev prijavnega vprašalnika, na podlagi katerega je Komisija ocenila zavezanost in kapacitete ter povabila k podpisu listine. Pogoji upravičenosti so vezani na države, vključene v program Obzorje Evropa, ne pa na obvezno sodelovanje v Horizon projektih.

Vsebinske zaveze podpisnic vključujejo politično podporo prilagajanju, pripravo ali posodobitev ocene tveganj in strategije prilagajanja, vključevanje deležnikov ter spremljanje napredka. Misija posebej spodbuja uporabo naravi temelječih rešitev in izmenjavo dobrih praks.

Občine se lahko že zdaj vključujejo v projekte in razpise, povezane z Misijo (Horizon Europe, LIFE, Interreg), saj financiranje poteka neodvisno od formalnega članstva. Prav tako lahko spremljajo podporne pozive in dogodke, ki so pogosto odprti tudi za ne-podpisnice.

Za najbolj zanesljive in ažurne informacije je smiselno spremljati predvsem: uradno stran [Misije na Climate-ADAPT](#) (podstran za [regije in lokalne oblasti](#)), kjer so objavljeni status pozivov in povezave do FAQ, ter [MIP4Adapt](#), kjer se objavljajo prihodnje priložnosti in podporne storitve.

Čeprav formalna pridružitve trenutno ni mogoča, je smiselno, da občine že zdaj razvijajo ključne elemente, ki jih Misija pričakuje (ocene tveganj, akcijske načrte, portfelj ukrepov, vključevanje deležnikov). To izboljšuje pripravljenost za prihodnje pozive in sodelovanje v misijskih projektih.

Vprašanje št. 20:

Kako motivirati občanke in občane, da sami uvajajo prakse, ki spodbujajo prilagajanje na podnebne spremembe?

Odgovor na vprašanje št. 20:

Motiviranje prebivalcev za prilagajanje na podnebne spremembe je zahtevno, saj pogosto vključuje spremembo navad ali osebnih naložbe. Ljudje ukrepajo predvsem, ko zaznajo lokalna tveganja, zaupajo informacijam in prepoznajo neposredno korist, zato je najučinkovitejši pristop kombinacija jasne komunikacije, konkretnih spodbud in vključevanja prebivalcev.

Ključna je uporaba razumljivih sporočil in lokalnih primerov, ki jasno povezujejo tveganja s praktičnimi rešitvami (npr. senčenje, zadrževanje vode), podprtimi z dejanskimi primeri in koristmi za vsakdanje življenje. Pomemben vzvod so tudi preproste in dostopne finančne spodbude, kot so sofinanciranje ozelenitev, senčil ali zadrževanja meteorne vode.

Učinkovito je participativno načrtovanje, kjer prebivalci sodelujejo pri oblikovanju rešitev v soseski, saj to krepi sprejetje ukrepov, občutek pripadnosti in družbeno odpornost. Motivacijo dodatno povečujejo na naravi temelječe rešitve (NbS), ki so vidne, estetske in prinašajo več koristi hkrati.

Posebno pozornost je treba nameniti ranljivim skupinam z usmerjenimi in osebnimi pristopi. Med najučinkovitejše pristope sodijo tudi demonstracijski projekti ter participativni proračun, ki prebivalcem omogočata soodločanje in spodbujata uvajanje prilagoditvenih ukrepov.

3.7 Vsebinski poudarki in tveganja

Vprašanje št. 21:

Zakaj betoniranje vodotokov ni primeren oz. učinkovit protipoplavni ukrep?

Odgovor na vprašanje št. 21:

Betoniranje in tehnično utrjevanje vodotokov nista več priporočena kot splošna protipoplavna rešitev, saj pospešujeta odtok in pogosto poslabšujeta ekološko stanje vodotokov. Lokalno omejeni tehnični ukrepi so lahko upravičeni le izjemoma (npr. zaščita kritične infrastrukture, premostitve v strnjениh naseljih), če so utemeljeni z analizo tveganj in zasnovani z minimalnimi vplivi na vodni ekosistem.

Ključna pomanjkljivost betoniranja je izguba ekosistemskih storitev, kot so zadrževanje vode, blaženje visokih pretokov in podpora biotski raznovrstnosti. Betonski kanali povečujejo konične pretoke in poplavno nevarnost dolvodno, zato tveganja pogosto ne zmanjšujejo, temveč ga preusmerjajo.

[Smernice DNSH](#) (2024) in cilji **Vodne direktive** (ang. [Water Framework Directive](#)) poudarjajo, da projekti ne smejo poslabševati stanja voda. Betoniranje praviloma poslabša hidromorfološko stanje in je zato praviloma neskladno z okoljskimi cilji. Tudi **Smernice za krepitev podnebne odpornosti** (2023) ter [Smernice za projektiranje objektov, prilagojenih na podnebne spremembe \(splošni del\)](#)¹¹ (IZS, 2025) opozarjajo, da so rigidni tehnični ukrepi manj prilagodljivi prihodnjim ekstremom in imajo višje vzdrževalne stroške.

Sodobni pristopi temeljijo na **na naravi temelječih rešitvah (NbS)** in integriranem upravljanju voda. Med priporočene ukrepe sodijo povečanje razlivnih površin in revitalizacija vodotokov, sonaravna utrditev brežin, zadrževalniki in zadrževanje vode v prostoru, ponikanje in upočasnjevanje odtoka v urbanih in kmetijskih območjih, zelena infrastruktura. Ti ukrepi so dolgoročno učinkovitejši, izboljšujejo ekološko stanje in zmanjšujejo poplavna tveganja. Njihova izvedba pa lahko zahteva dobro prostorsko načrtovanje ter reševanje vprašanj lastništva in upravljanja zemljišč.

¹¹ Inženirska zbornica Slovenije, 2025:

https://www.izs.si/assets/media/izsnovo/2025/IZS_Smernica%20za%20prilagajanje%20na%20podnebne%20spremembe.pdf

4. Zaključek

Prvo poročilo v seriji »Pogosto zastavljena vprašanja (FAQ) deležnikov« temelji na analizi 21 vprašanj, zbranih v okviru dogodkov SOS, Podnebne pisarne, projekta LIFE4ADAPT in sorodnih aktivnosti. Vprašanja so razvrščena v sedem tematskih sklopov, ki odražajo ključne izzive občin in drugih lokalnih akterjev pri vključevanju podnebnih vidikov v načrtovanje, projekte in vsakodnevno delo.

Prvi sklop obravnava podnebno odpornost projektov in zakonodajnih postopkov ter izpostavlja pomen pravočasne in sorazmerne vključitve podnebnih vidikov v zgodnje faze načrtovanja. Elaborati podnebne odpornosti so predstavljeni kot orodje za zmanjševanje dolgoročnih tveganj, zlasti pri stavbah, kjer odpornost presega zgolj energetska učinkovitost in vključuje tudi poplavno varnost, obvladovanje vročine ter upravljanje voda.

Drugi sklop obravnava projektno pripravo, razpise in poročanje ter poudarja pomen jasnega prevajanja okoljskih ciljev v konkretne projektne opise, obrazce in dokazila. Podnebna odpornost in DNSH sta pri tem predstavljena kot sestavni del projektne logike, ki mora izhajati iz lokalnih podnebnih tveganj.

Tretji sklop se osredotoča na razpise in financiranje, zlasti Podnebni sklad, ter poudarja pomen pravočasne in strateške priprave projektov. Hkrati opozarja na omejitve obstoječih mehanizmov povračila škode in na potrebo po prehodu k preventivnemu upravljanju tveganj z odpornimi naložbami.

Četrti sklop obravnava organizacijske in kadrovske zmogljivosti ter poudarja pomen podpore vodstva, medoddelčnega sodelovanja, jasne koordinacije in uporabe zunanje strokovne podpore. Posebna pozornost je namenjena tudi krepitvi človeških virov v sistemu zaščite in reševanja kot pomembnemu elementu družbene odpornosti.

Peti sklop se nanaša na politike in vključevanje deležnikov ter poudarja, da nove nacionalne in evropske politike za občine predstavljajo predvsem okvir za usmerjanje projektov in dostop do financiranja. Uspešno prilagajanje temelji na vključevanju prebivalcev in na pristopih, ki temeljijo na lokalnih primerih, koristih in participativnih procesih.

Šesti sklop obravnava izbiro ukrepov in poudarja, da so na naravi temelječe rešitve dolgoročno učinkovitejše, prilagodljivejše in skladne z okoljskimi cilji kot tradicionalni, tehnično rigidni ukrepi.

Ključna dodana vrednost poročila je v razlagi, kako zahteve prilagajanja na podnebne spremembe prenesti v prakso, kdaj jih vključiti v obstoječe postopke in v kakšnem obsegu glede na vrsto projekta. Vprašanja in odgovori potrjujejo tudi potrebo po nadaljnjih posodobitvah poročila ter po stalnem dialogu med občinami, državnimi institucijami in strokovno podporo kot temelju za postopno učenje in krepitev zmogljivosti na lokalni in regionalni ravni.

5. Priloga

1. S kakšnimi izzivi se občine najpogosteje srečujejo pri pripravi elaboratov presoje podnebne odpornosti, zlasti glede usklajevanja mnenj, noveliranja projektov in projektne dokumentacije, obsega dela, priprave obsežne dokumentacije, časovne stiske, obravnave projektov po načelu »case-by-case« ter zahtevnejšega prikaza podatkov, pri čemer je treba upoštevati tudi omejene kapacitete manjših občin?
2. Kako zagotoviti kakovostno pripravo dokumentov, ki bodo podpirali podnebno odpornost, kadar obstoječi dokumenti niso bili pripravljene z vidika podnebne odpornosti in se postopki že sedaj izvajajo počasi?
3. Kako se bo preverjala podnebna odpornost v sklopu gradbeno-prostorske zakonodaje (pridobivanje mnenj, izdaja gradbenih dovoljenj)?
4. Kako zagotoviti podnebno odpornost stanovanjskih objektov?
5. Kako lahko prenove objektov izvajamo na način, da so podnebno prijazne, na primer pri obnovi gasilskih domov v večfunkcionalne in podnebno odporne objekte?
6. Kako napisati projekt, ki bo vseboval elemente krepitev podnebne odpornosti?
7. Kdaj vedeti, ali pri prijavi dotičnega projekta dosegamo okoljske cilje?
8. Kako se izpolnijo obrazci za razpise?
9. Kaj natančno pomeni pojem »zeleno« ter kako je opredeljeno načelo »da se ne škoduje bistveno« (DNSH)? Kako naj se pravilno izpolni matrika za »zeleno proračunsko označevanje«?
10. Kakšna so pričakovanja ministrstva oziroma Evropske unije glede poročanja o podnebni odpornosti?
11. Kdaj in na kakšen način bodo objavljeni razpisi za črpanje sredstev iz aktualnega Podnebnega sklada, glede na to, da je Skupnost občin Slovenije maja 2025 v okviru delavnic »Sooblikujmo Podnebni sklad po meri občin« posredovala predloge občin na MOPE?
12. Kje pridobiti povratne informacije o tem, ali bo ukrep, naveden v prijavnem obrazcu, financiran iz Podnebnega sklada?
13. Kako lahko učinkovito podpremo lokalne skupnosti pri prepoznavanju finančnih priložnosti za izvajanje ukrepov prilagajanja?
14. Zakaj ni mogoče zagotoviti povračila škode, ki je zaradi neurij in toče nastala na strehi osnovne šole, iz sredstev za odpravo posledic naravnih nesreč?
15. Kako zagotoviti operativno izvajanje podnebnih tem na občini, kadar nihče od zaposlenih ni formalno pristojen za podnebne tematike?
16. Kako nameravamo v prihodnje zagotavljati zadostno število operativnih gasilcev, glede na to, da so večinoma prostovoljci in se njihova starostna struktura postopoma zvišuje?
17. Kdaj in v kakšnem obsegu bodo organizirana izobraževanja na temo DNSH?
18. Kaj prinaša (katere obveznosti) Podnebni zakon za občine?
19. Kaj prinaša občini oziroma regiji vključitev v »Misijo prilagajanja na podnebne spremembe« in kakšni so pogoji za vključitev?
20. Kako motivirati občanke in občane, da sami uvajajo prakse, ki spodbujajo prilagajanje na podnebne spremembe?
21. Zakaj betoniranje vodotokov ni primeren oziroma učinkovit protipoplavni ukrep?